N:o 17. | Redaktör och utgifvare: **FRANS J. HUSS.** Expedition: Olofsgatan 1 (Hötorget 6,) 1 tr. upp öfv. gård. | Stockholm den 1 November 1889. | Pris: Helt år 5 kr., Lösn:r 25 öre. Annonspris: 10 öre (15 ö. utl.) petitraden. Bilaga I: 80 öre. Bil. II: 50 öre. | Årg. 9.

Adolf Henselt.

Med denne »pianots poet», som han kallats, har den siste store representanten för den Liszt'ska virtuosepoken gått ur tiden. Den 10:de sistl. oktober slutade Adolf Henselt sina dagar vid den tyska kurorten Warmbrunn i Schlesien, efter ett längre svårt lidande. För den närvarande generationen har han endast lefvat genom sitt berömda namn; man värderar och ärar i Henselt den mästare som skänkt oss de utmärkta pianoetuderna, så många små täcka romantiska tondikter, den förträffliga Fmoll-konserten och pianotrion i Amoll, verk af betydande rang inom pianoliteraturen genom sitt goda musikaliska innehåll och sin fulländade form. Virtuosen Henselt har alldeles försvunnit ur synhåll för nutiden. Om den utomordentliga verkan hos hans spel, om hans eminenta tekniska förmåga, den romantiska doften hos anslaget, om den rika och djupa känsloverld, i hvilken hans åhörare oemotståndligen af honom förflyttades, kunna ännu en och annan förmäla, och särskildt får man i Petersburg höra berättelser härom af hans talrika lärjungar och från hans intimare umgängeskretsar. Henselt vände nämligen tidigt ryggen åt den offentliga virtuosarenan, icke blott derför att han genom sin vidlyftiga pedagogiska verksamhet såg sig förhindrad att lefva det rörliga virtuoslifvet utan ännu mer af den orsak, att hans anspråkslösa konstnärsnatur stod i strid med det paraderande virtuosväsendet och han kände sig lyckligare med ett fruktbärande arbete till fromma för konsten. I lärarekallet fann han sitt ideal, och han egnade sig deråt med en så uppoffrande hängifvenhet, att beklagligen hans skapande verksamhet som tonsättare alltför tidigt utsinade och upphörde.

Adolf Henselt.

Petersburg har fått behålla Henselt sedan år 1838. Han kom dit såsom en 24-årig ung man, bekransad med färska lagrar, dem han vunnit i Wien, i Berlin, Dresden och andra städer; han hade jemte Listz och Thalberg firat lysande triumfer, hans rykte såsom en af de främste i pianisternas krets var grundlagdt. I Petersburg väntade honom ett högst smickrande emottagande. Hofvet, alla tongifvande sällskapskretsar, hela den konstnärliga och litterära verlden bevistade hans konserter. Efter sin utomordentliga framgång med dessa var det i synnerhet hofkretsen, som ville för alltid fjättra honom vid Petersburg, och detta lyckades slutligen. Henselt satte en gräns för sina re-

sor, blef inspector för kejserliga musikinstitutet. Han blef utnämnd till hofpianist och sedan inspector öfver musikundervisningen vid alla statens flickskolor, genom erhållande af Wladimirsorden blef han upphöjd i adelsståndet och hedrad med titeln af »kejserligt ryskt statsråd.» Med det af Anton Rubinstein grundade konservatoriet har Henselt på senare tiden trädt i förbindelse, sedan Rubinstein sjelf öfvertagit ledningen deraf. Den 20 okt. 1883 firade han sitt 25 års-jubileum som inspector och d. 2 maj förlidet år firades festligt i alla den ryska hufvudstadens musikkretsar 50årsjubileet af hans första uppträdande i Petersburg.

Wilhelmina Schröder-Devrient, det 19:de århundradets största dramatiska sångerska och varmaste beundrarinna af Henselt, skref, då hon på trettiotalet hört honom i Dresden: »Stackars sjuke Henselt, du kan ej lefva länge, ty den som spelar med sådan lidelse, den som kan med sina små fingrar framlocka sådana toner ur instrumentet, honom är nog ett snart slut beskärdt. Spådomen gick dock ej i fullbordan, ty Henselt var vid sin död nära 75 ½ år gammal.

Henselt föddes den 12 maj 1844 i den lilla bayerska staden Schwabach ej långt från Nürnberg. Redan som barn flyttade han med sina föräldrar till München, der han tidigt undervisades i violinspelning. Kort derefter egnade han sig åt pianospelet, hvars första grunder han inhemtade under ledning af chormästaren Lassen. Ett stort inflytande på hans musikaliska bildning hade fru von Flad, en Meyerbeers och C. M. v. Webers studiekamrat hos abbé Vogler. Hon undervisade gossen ända till hans 17:de år. I åtnjutande af hög gunst hos konung Ludvig af Bayern, begaf han sig till Hummel i Weimar, hos hvilken han studerade i åtta månader, och derefter 1832 till Wien Här var det som han första gången hörde Thalberg, hvars spel utöfvade ett afgörande inflytande på hans vidare utveckling. Två år studerade han kontrapunkt för Sechter och ytterligare två år lefde han i eremitisk tillbakadragenhet, med oafbruten jernflit egnande sig åt praktisk öfning i pianospel. Hela månader tillbragte han dagligen tio timmar och derutöfver vid pianot, — icke en gång när han skulle äta lemnade han det. Då hans hand af naturen ej hade någon stor spännvidd, så begynte han sträcka henne; till natten ingnedos händerna med något fett ämne, och han sof i handskar. Det åsyftade målet nåddes; till och med ackord i decima-läge, så som de förekomma i Webers ass-dur-sonat, kunde han med jemt anslag utföra. Dessa ansträngande studier angrepo hans helsa och han sökte då hvila och försröelse i Berlin. Här lärde man nu i den förut alldeles okände unge konstnären, som lät höra sig i privata kretsar, att på en gång göra bekantskap med en af de mest betydande virtuoser. I Dresden, Weimar, Breslau, öfverallt vann han högsta erkännande. I Petersburg inträffade han vid konsertsäsongen 1838 och tog der sin bostad för framtiden.

W. von Lenz berättar i sin bok »Die grossen pianovirtuosen unserer Zeit» om Henselts första uppträdande i Petersburg följande: »Jag var just hos grefve Wielhorski då Henselt presenterade sig för honom. Jag skall aldrig förgäta det utomordentliga intryck konstnären gjorde med sin *Fiss-dur*-etyd. Det var som en under blomsterguirlander dold eolsharpa! En berusande doft spred sig från dessa under hans båda händer, mjuka som rosens blad; hvarandra aflösande sexter, hvilka i samma oktav förföljde hvarandra, skalkades, omfamnades och smektes! En sådan krans af rik tonfyllighet i *pianissimo* hade man aldrig väntat sig från en klaviatur! Till dessa hviskningar om lycksalighet, hvilka utgöra hufvudsatsen, slöt sig detta energiskt anlagda minore, som stigande allt högre och högre i styrka, tog instrumentet med storm för att sedan förlora sig åter i sexternas magiska samspråk.

I helt annan stil, lugnare, bredare och djupare framströmmande, följde hans *'Poème d'amour'*, som från en till form och bygnad alldeles ny notturnostil öfvergår till ett ej mindre djupkänsligt allegro i variationsstil och afslutas med den högsta konsertbravur i öfver hela instrumentet strödda arpeggier, dem konstnären framslungade likt väldiga, träffsäkra spjut, utan att dock öfverträda måttet af den kraft, som höfves för pianots rätta behandling. Detta var något som man ej hört förr! En sådan mjukhet förenad med sådan kraft!»

Huru mycket Henselt bidragit till att höja Petersburg till den respekterade Pianopolis, det nu är, derom upplyser oss pianospelets historia, på hvars sidor han inristat sitt namn med gyllene bokstäfver (såsom Th. Leschetitzki uttryckt sig).

Om den aflidnes sista dagar, hvilken äfven som menniska åtnjöt den högsta aktning och kärlek, berättar hans intime vän Carl Banck i Dresden från Warmbrunn den 8 okt. följande: Sedan tre dagar är vår käre sjukling utan medvetande, endast med afbrott af några ögonblicks fantasier. — I slutet af maj återvände Henselt hit från Petersburg, sjuk af hjertlidande, och sjukdomen utvecklade sig hastigt. Till detta lidande stötte sedan vattusot och en svår andtäppa. Till i förgår var det enda medel, som kunde lugna honom i hans plågor, att sakta spela något för honom; hans blick blef då klarare och hans uppmärksamhet koncentrerades på musiken. I går och i dag, då svagheten var som störst, kunde vi bringa honom till ro, om vi på hans hand sakta trummade en skarpt utpreglad rytm . . .

Så slutade den gamle musikern sina dagar, i sista stunden hängifven åt den sköna konst, som för honom blef ett långt och ädelt lifs glädje och mål.

—⟐—

Pelle Janzon.

Åter har döden bland vår operas medlemmar skördat en förmåga, som ej blir så lätt att ersätta, i det operasångaren *Per Adolf Janzon* d. 20 sistl. oktober lemnade detta jordiska. Om än denna förmåga under senare åren ej lemnats oberörd af tiden, om sångarens kraft något mattats efter en så lång verksamhet i konstens tjenst som hans, helst som han med sitt lifliga nästan stormande temperament icke sparade på den fysiska styrka som tillhörde hans naturel, så var han dock ännu långt ifrån »uttjent» vid den trupp i hvars led han vunnit så många segrar, på det fält der hans oemotståndliga *vis comica* ännu i det sista gjorde säkra eröfringar af bifall från en publik, som år efter år räknade honom bland sina favoriter på scenen. Det är i denna egenskap af vår operas förste basbuffo, som Pelle Janzons bortgång är en stor förlust för den scenen, der han ännu var så användbar och der man har svårt att få honom ersatt i de komiska partierna. Om än hans konstnärliga styrka förnämligast låg i denna genre, så var det likväl ej den enda sida hans talang kunde uppvisa. Under skämtets rörliga och skummande vågor låg der hos honom på botten ett klart djup af känsla, som han mera sällan fick tillfälle att lägga i dagen, men som då detta skedde yttrade sig på ett sätt, som satte andras känslosträngar i vibrering. Vi behöfva endast nämna hans Gigoti i Salomans underhållande opera »Diamantkorset» för att lära känna denna sida af hans natur, hans förmåga att lägga en varm känsla i dagen. Den som sett honom i denna rol har funnit att hans berömde Falstaff icke var den enda personifikationen af hans väsen, såsom mången inbillat sig. I det personliga umgänget, i den glada sällskapskretsen, der hans talang, särskildt som Bellmanssångare, var högt värderad, kunde man också under den något skrofliga ytan upptäcka denna guldådер af godhjertenhet, som var ett så vackert drag i hans karaktär. Visst är att Pelle Janzon både såsom scenisk konstnär och såsom enskild personlighet, kärnfrisk och originell som han var, om och lätt och yster i lynnet, skall länge lefva i mångas minne och lemna en stor tomhet efter sig.

Då Svensk Musiktidning tör två år sedan meddelade Per Janzons porträtt,

är förmodligen de allra flesta af våra prenumeranter i besittning af detta. Det åtföljdes då (i n:o 12 år 1887) af en utförligare lefnadsteckning af A. L. och vi anse derför öfverflödigt att nu framlägga någon sådan, hvarför vi i denna nekrolog endast upptaga de förnämsta data och meddelanden från den hädangångne sångarens lefnad, hvilka utgöra en erinran om hvad han varit och verkat.

Per Janzon föddes den 4 nov. 1844 i Östergötlands skärgård, der hans fader lefde som fiskare. Han egnade sig först åt sjömansyrket men drefs sedan af sin lust för studier in på den »lärda» vägen och blef 1863 student i Upsala. Han beredde sig här på den filosofiska graden och egnade sig åt historia, estetik och filosofi såsom hufvudämnen. Hans präktiga basstämma torde dock ha varit en mindre god bas för de akademiska studierna — det händer nog ofta så med sångens hjeltar vid akademierna — och filosofen slog i stället in på konstnärsbanan, dit han emellertid medförde en grundval af mindre vanlig bildning och beläsenhet. Efter en tids studier för Anders Willman debuterade han som Plumkett i »Martha» den 12 juni 1870 och vann odeladt bifall i synnerhet genom »Portervisan», som han riktigt och alltid sjöng con amore. Han blef genast engagerad och har sedan, såsom vi veta, i nära tjugu år tillhört operan och der varit lika mycket använd som med skäl uppburen, till dess han för några veckor sedan träffades af en bröstsjukdom, hvilken efter inträdd förbättring öfvergick till hjernslag, som ändade hans lefnad.

Det är naturligt att under en så lång verksamhet konstnärens repertoar var rätt ansenlig. Till de roler vi förut omnämnt kunna vi sålunda lägga följande af honom utförda, och vi kunna tillägga: alla framgångsrikt. Hans sista rol var Aboulifar, den komiska eunuchen i Oberon, af hvilken han gjorde en så originell och rolig figur, och den 30 augusti uppträdde han sista gången på scenen i detta parti. Den sista rol han kreerade var Spalanzanis i »Hoffmans sagor». Det var i slutet af förra vårterminen, då han äfven roade publiken med sin Zizel, den snikne kustuppsyningsmannen i »Konung för en dag.» Vidare ha vi att minnas honom som Bartholo i »Barberaren i Sevilla», Leporello i »Don Juan», Figaro i »Figaros bröllop» — hvilka båda sistnämda rolor tillhörde hans förnämsta, — Kasper i »Friskytten», Rebolledo i »Kronjuvelerna», Baskir i »Lalla Rookh», Bertrand i »Muraren», Cerberin i »Målaren och modellerna», Cornelius i »Nürnbergerdockan», Sulpice i »Regementets dotter», Escamillo i »Carmen», Löparnisse i »Wermländingarne», doktor Dulcamara i »Kärleksdrycken», markisen i »Kungen har sagt det», Papageno i »Trollflöjten», Gritzenko i »Nordens stjerna», Conradin i »Trumpetaren från Säkkingen», Bélamy i »Villars dragoner», Vulcan i »Philemon och Baucis», Biju i »Postiljonen», Kark i »Den Bergtagna», Sergeanten i »De båda grenadiererna», Sganarelle i »Läkaren mot sin vilja», Uberto i »Ett litet huskors», Boniface i »Mjölnarvargen», Don Fabian i »Spanska studenter», Gil Perez i »Svarta dominon», titelrolerna i »Don Pasquale» och »Advokaten Pathelin» och bland allvarligare roler Storinquisitorn i »Afrikanskan», Sven Grate i »Blenda», Melchtal i »Wilhelm Tell,» Utobal i »Josef».

Hos Janzon förenades en särdeles vacker röst med en mycket framstående skådespelaretalang. Den förra, af mera förgänglig natur, visade sig under senare år ej räcka till för alla de uppgifter som förr med glans blifvit af honom lösta, den senare talangen kunde deremot länge än ha stått bi och utvecklats. Det säges ock att konstnären haft för afsigt att, när rösten började svika honom, öfvergå till den dramatiska scenen, och han skulle troligen äfven der ha gjort lycka, om det tillkommit honom att på den banan pröfva sina krafter.

Pianot.

Historik öfver dess uppkomst samt om utvecklingen af stilen och tekniken för detta instrument.

II.

Utveckling af stilen och tekniken

(Forts. fr n:o 15.)

Om vi här flyktigt omnämna komponister sådana som Gade, Littolf, St. Heller, Kullak, Reinecke, Kirchner, Raff, Grieg, Saint Saëns, ja sjelfva Rubinstein och Brahms, så beror det på att de ej kunna tillerkännas skapandet af något i tekniskt hänseende nytt, ty de visa antingen tillbaka på Beethoven, Hummel, Moscheles, Weber, Mendelssohn, Schumann eller rikta sig åt den moderna teknikens kulmination, representerad af Thalberg och Liszt. — I Sigismund Thalberg (1812—1871) nådde den yngre Wienerskolan med fransysk karaktär sin höjdpunkt. Såsom vi redan sett framträdde småningom hos denna det ensidigt mekaniska, betydelselöst välklingande, korteligen effektsökeriet, i samma mån som innehållet förflackades och i stället för naturligt uppkommen melodik trädde en med tom pathos uppblåst, operamessigt-sentimental fras. Man kan ej förvåna sig öfver att Thalberg, som ej drefs till komposition af en inre nödvändighet utan af sin erkändt storartade kanske oöfverträffade virtuositet, med förkärlek tillgrep operatemat. Hans sjelfständigt uppfunna melodier äro utan den rika och lysande utstyrsel, som omkläder dem, flacka och kalla. I följd deraf har Thalberg gjort rätt i att icke sysselsätta sig med andra former än etyden och paraphrasen — så vidt den senare kan betraktas såsom en särskild form. Obestridligen har Thalberg i visst fall varit skapande, då man tänker på huru han riktat den briljanta pianosatsetsen, om också denna snart nog blef en allmän egendom och af honom liksom af hans efterapare behandlades schablonmessigt och på ett tröttande sätt. Hit hör förnämligast det effektfulla vidtutsväfvande ackompagnementet till melodien, hvarigenom dennas prägnans ingalunda lider något intrång utan snarare stegras. Omvexlande anförtrodd åt tummen i båda händerna och förflyttad till pianoomfångets (— klaviaturens) midtelläge kan melodien på sådant sätt framhållas utan att förqväfvas af det rika, mest af arpeggier bestående figurverk, som nästan tager hela klaviaturens längd i anspråk. — Komponister, som icke taga idéen i sin tjenst, äro mycket snart hemfallna åt glömskan, och sålunda skedde det med Thalberg redan under hans lifstid. Icke bättre gick det med dem som följde honom i spåren: Döhler, Willmers, Kontski, L. de Meyer, Hünten, Prudent, Rosellen, Voss etc. — Liszt (1811—1886). Redan år 1836 upptog Frans Liszt täflingsstriden med Thalberg och gick ärofullt segrande ur densamma. Thalberg var Liszts ende och siste rival på virtuositetens fält, och på sitt triumftåg genom Europa var den sistnämnde föremål för hyllningar, som öfverträffat allt hvad virtuosväsendets historia har att förmäla, helst som den hänförelse han väckte blef bestående. Oafsedt att Liszts pianospel beherskade den mest omfattande och bländande teknik, uttömde det förrådet af alla uttrycksmedel och verkade med kraften af en naturmakt, ty ur hans föredrag frambröt ett demoniskt stormande, ekstatiskt och af ridderlig romantik och poesi förklaradt, djupt känslorikt själslif. De exempellösa framgångar dem Liszt vann såsom virtuos kunde dock ej i längden tillfredställa en sådan Faust-natur; så växte hos honom ett mäktigt begär att söka vinna ett bestämmande inflytande på tonkonstens utveckling i sin helhet. Hans personliga umgänge med tondiktare sådane som Meyerbeer, Berlioz, Chopin, skalder sådane som Lamartine, Victor Hugo, Alfred de Musset, umgänget med snillrika fruntimmer, julirevolutionen och teorierna för »nouveau christianisme» — allt detta inverkade på honom med en inflytelse, som måste väcka och befrukta hans skapareanlag. Visserligen läto hans tidigare till denna epok hörande kompositioner knappt ana hans betydelse som tonsättare, de bestå af Apparitions, Harmonies poëtiques, Etudes, Consolations, Galop chromatique

etc., största delen transkriptioner och reminiscenser från omtyckta operor, men just dessa saker väckte med rätta beundran, ty de framträdde nu icke såsom blotta medel till att förtjena pengar på virtuosmessiga konstgrepp, utan den lefvande glansen och den vexlande färgskiftningen förhöjde det karakteristiska hos motivet och liksom stälde den sceniska situationen i klar dager, vi erinra endast om Don Juan- och Robertfantasierna. Nästan hvar enda en af Liszts talrika transkriptioner innehåller nya och öfverraskande effekter, hvilka ingalunda förefalla inympade utan synas framväxta ur grundmotivets egen natur och ande.

(Forts.)

FÖLJETONG.

Tichatscheks första kärlek.

Af *E. Vacano.*

Namnet Richard Wagner är oupplösligen förenadt med de båda namnen Schröder-Devrient och Tichatschek. Ty det var ju dessa båda konstnärer, som först vågade göra insatsen af sina snillegåfvor för att förhjelpa till seger mästarens ännu oförstådda verk, dessa båda, som med all sin förmåga arbetade på att bana väg för hans musik, hvilken ej stödde sig vid något förut bekant, till en samtids känsla för och uppfattning af densamma.

Med rätta lät alltså den tacksamme mästaren en af qvinnobilderna på frontonmålningen å hans villa Wahnfried bära Wilhelmina Schröder-Devriens drag; den andra återgifver bilden af Cosima Liszt, hans trogna ledsagarinna genom lifvet. Och om bilden af hans första mäktigaste apostel, Tichatchek, saknas här, så bar han likväl hans bild städse i sitt hjerta liksom hans namn på sina läppar, och den måttstock, som han hela sin lefnad igenom använde för att mäta tolkarne af sina hufvudroler, var och förblef: Tichatschek.

Äfven de andra framställarne af hans dramatiska gestalter: herr Wächter (den förste Holländaren), fröken Aghte (Elsa), herr Beck (den förste Lohengrin), fröken Johanna Wagner (Elisabeth) voro stora i sina framställningar och hulpo honom att vinna segern; men Tichatscheks Tannhäuser och Rienzi voro dock de som mest grepo publiken såsom verkningar af en högre uppenbarelse, hvilken öppnade för densamma hela den Wagnerska sånggudinnans trollverld.

Jag har sjelf hört Tichatschek såsom Tannhäuser — han var likväl då endast en ruin; men likasom Heidelbergerruinen under den stilla månskensnatten ännu vittnar om hela glansen af byggnadens forna storhet, så var det ock med denne Tannhäuser. Han kan ej förliknas med någon annan. Hans efterföljare hafva i ett och annat imiterat honom men aldrig riktigt lyckats. Tichatschek fattade Tannhäuser företrädesvis såsom den glade, dristige, lefnadsfriske trubaduren. Han var alltigenom den lättsinnige, kringirrande sångaren och hade ej ett enda drag af Niemanns kämpelika hjeltestora vigtighet. Båda uppfattingarna kunna hafva sitt berättigande — jag är böjd för att sluta mig till uppfattningen hos Wagners intimaste hjertevän Tichatschek; han synes mig ha träffat det rätta, kongruensen likasom med musiken. Huru mycket lefnadslust, jubel, vildt öfvermod låg ej hos Tichatscheks Tannhäuser! och när han är ett rof för ångern, när han tviflar och uppträder som botgörare, då är han en hjelplös, förtviflad man. Hur kunde den gamle, till slut groteske mannen, utan figur, skrynklig och med tunna stripiga hårlockar ännu jubla, svärma och älska! Hans gamla röst kunde ännu glänsa som glittrande solljus genom den *själ* som lefde deri. Hvad måste ej han ha varit i sin ungdom! I scenen med Elisabeth var han helt enkelt oöfverträfflig i smältande röst, i blickar och åtbörder.

Men det var ej om hans sceniska bragder jag skulle berätta, utan om hans första kärlek, om *hans* Elisabeth . . .

Det var i den lilla täcka staden Braunau. Joseph Tichatschek var der en ung blyg studiosus. Ingen rik student — nej han måste för att hjelpa upp sin ställning ge lektioner och sjunga i kyrkan, derjemte hade han matdagar i de välmående borgarhusen. Så också hos värdshusvärden N.

Källarmästarens lilla dotter Rosa var ett litet näpet och vackert ting, munter bildad och förståndig. Hon tog lektioner af studenten, och studenten förälskade sig i henne. Man förälskar sig vid den åldern vanligtvis i »husets dotter på det ställe man får sitt middagsmål,» det är såväl af tacksamhetens pligt som hjertats behof, hvilket sjelf icke vet hvad det vill men är förälskadt i — kärleken. Tichatschek hade den tiden i kikarn att blifva doktor eller också skrifvare.

På dessa utsigter grundade han sitt frieri, som han i otaliga kärleksbref lade under den sköna Rosas servet. Att *tala* tilltrodde han sig naturligtvis ej, ty Rosas föräldrar voro så rika och han behöfde ännu en så lång tid arbeta innan han kunde taga sin examen, och sedan måste han, himlen vete hur länge praktisera utan tillräckliga inkomster.

Den sköna Rosa tog emot alla epistlarna, läste dem och — sade en dag till den blyge studenten, då hon händelsevis en skymningsstund mötte honom i trappan: »Ni vill alltså gifta er med mig, herr Tichatschek?» Den skygge stackars storvuxne ynglingen darrade som ett asplöf och trodde att han skulle sjunka till jorden. »Ack, fröken Rosa, jag . . . jag . . . det skulle jag aldrig kunna understå mig, men . . .»

»Men ni har ändå skrifvit det till mig!»

»Att jag älskar er, ja! Jag kunde ej låta bli det, fröken Rosa! Men hur kunde jag hoppas, fröken Rosa, att ni någonsin skulle bifalla . . .» »Bäste herr Tichatschek, jag vill en gång för alla säga er, att jag aldrig vill ha en älskare, som icke från början har för afsigt att gifta sig med mig. Om ni sålunda vill vara flitig, taga en bra examen och så snart som möjligt skaffa er en anställning, då . . .»

»Då?!» utropade han med darrande stämma, förvirrad af kärlek och förtjusning, och vågade fatta hennes hand.

»Sålunda äro vi från i dag förlofvade!» sade den praktiska lilla skönheten.

Tichatschek såg himlen öppnad för sig. Den stackars gode ynglingen trodde sig drömma. Hans hjerta var öfverfullt, han stammade, kysste hennes händer och begynte gråta.

Hon smålog. »Men hvarför gråter du då Joseph?» sade hon. »Hur barnslig du är! . . .»

»Af lycka, fröken Rosa!» sade den barnslige unge mannen, hvars själ ännu var full af illusioner trots hans dugtiga storväxta figur. Han var som en jätte emot den der lilla fén och kunde ha stoppat henne i sin ficka. Och när han föll på knä för henne behöfde hon ej böja sig för att kyssa honom.

Efter denna scen trippade hon lätt uppför trappan och han stod orörlig qvar i mörkret liksom bedöfvad, lutande sig intill väggen.

Hvilken sagolikt skön tid upplefde icke nu studenten. Kärleken genomflödade hela hans väsen och gjorde honom stark, modig att arbeta, att kämpa af alla krafter för detta höga pris — att göra den lilla näpna varelsen till sitt lifs herskarinna! Herkules vid Omphales fötter!

Den tiden fans i Braunau ett musiksällskap, som då och då utom sina abonnementskonserter äfven gaf operor. Fröken Rosa sjöng i dessa operor subrettpartier, och Tichatschek fick instudera rolerna med henne. Dessa timmar gjorde honom ännu mera kärlekskrank och berusad. Hvilka uppoffringar ålade han sig ej, huru många nätter tillbragte han icke vid studiebordet för att komma framåt, för att vinna *henne!*

Och när han med lysande framgång bestått sina första prof och skulle begifva sig till Wien, då tyckte han att han gick ur verlden med detsamma han slets ifrån henne, från den lilla leende fén och sin allt mera glödande kärlek. Men han tröstade sig med att han *nu* kunde arbeta för hennes framtidslycka, och han kastade sig med all den kraft, som — icke hans äregirighet men hans kärlek förlänade honom, på de medicinska studierna.

Äfven här bestod hans vederqvickelse i att sjunga med i kören eller i musikföreningar. Men då man lärde känna hans präktiga stämma och envisades att han skulle göra bruk af denna herrliga skatt genom att egna sig åt operan, så skrattade han bara deråt. Bli konstnär! Hvad skulle väl hans Rosas nogräknade, stolta föräldrar säga om det? Och han ville bereda henne ett säkert, lugnt hem. För att icke störa sin flit drog han sig slutligen undan och besökte ej en gång galeriet på Kärntnerthorteatern samt utträdde ur alla föreningar för att slippa gå på värdshusen och uteslutande få egna sig åt att studera och spara för *henne.*

Hans Rosa! — Han skref till henne de ömmaste bref och hon besvarade desamma.

Emellertid hade en ung och vacker, ståtlig och rik man, son till en hotellegare, kommit i hennes väg, denne bygde ett stort hotell och sade derpå: »Fröken Rosa, vill ni bli min värdinna, om — ert hjerta ännu är fritt? Är det så, eller . . .?

Hon tänkte efter, sedan log hon med sitt ljufvaste leende och sade: »Fritt som fågeln i luften, det vill säga . . .»

»Det vill säga?»

»Det vill säga, det *var* fritt innan jag lärde känna er, herr K. . . .»

»Då är saken afgjord. Hur stor hemgift får ni af edra föräldrar? . . .»

* * *

Och då Tichatschek med sina första medicinska betyg ilade till Braunau, full af stolthet, hopp och längtan, då såg fröken Rosa helt lugnt på honom och sade i det hon presenterade för honom en ståtlig herre: »Här är min fästman, — herr Tichatschek. Det är herr Tichatschek, käre, K., som gaf mig musikundervisning.

Tichatschek blef hvit som ett lakan och förmådde ej yttra ett enda ord. Det ges ögonblick, då det är lättare att dö än att tala.

Redan samma dag vände han åter till Wien. Det var som om lifvet bakom honom fallit i spillror eller som om det aldrig funnits till. Det var som hade han endast drömt. Allt en dröm: ungdom, glädje, hopp, sträfvan, kärlek — och nu hade han vaknat, vaknat på en torr öde hed, öfver hvilken stormen tjöt och der han stod alldeles ensam.

Att vidare studera, ytterligare möda sig? Ack den lilla kammaren, der han genomvakat nätter, den var så lugn så tyst — han kunde ha blifvit vansinnig i denna tystnad — han hade måst *tänka*, tänka på *henne*, på henne som ej hade något hjerta, som endast lekt med honom, för hvilken hon varit hela framtiden!

Men något måste han dock företaga sig. Han blef sångare. På den banan gafs det larmande lif och retningsmedel. Han blef omtyckt och sedermera berömd. Han berusade sig af framgången, han blef firad — öfverhopad med ära och guld. Men hur ensam och glädjelös gick han ej fram på sin lysande bana; lifvet var för honom ett lysande elände.

Då trädde Wagner upp med sina verk. I denna sällsamma nya musik, som i grund och botten uppskakar menniskan likasom orkanen oceanens djup, andades Tichatschek för första gången riktigt ut. Tannhäuser var för honom en uppenbarelse . . . Han var räddad och ryckte Wagners öde med sig fram i det solljus, som nu omstrålade hans nya väsen. Han blef den förste i konstens rike, berömd och rik, gyllene lager bekransade hans stolta panna . . .

I Braunau torde hotellvärdinnan, fru Rosa K., ofta nog ha tänkt: »Jag skulle ändå ha tagit honom.» För sent!

Bülow-konserter i Berlin.

(Från vår korrespondent).

I.

14:de Oktober.

Det var fest i afton i »Philharmonien.» Allt hvad lif och anda hade i Berlins musikaliska verld skulle dit och bevittna säsongens högtidliga öppnande, öfvervara den första af musikårets »Bülow-konserter», dessa konserter, hvilka, under de tvenne år de här gifvits, vunnit namn att vara någonting i sitt slag alldeles allenastående, och gifvit Berlin försteget framför alla Tysklands musikstäder. — På luckan stod naturligtvis ett »ausverkauft,» men det oaktadt trängdes framför densamma en musikhungrig mängd i ifrig kamp om några extra ståplatser. Inne i salen råder redan nu en stark hetta, som dock är ett intet mot hvad komma skulle, och denna jemte det dofva obestämda sorlet från den till tusenden uppgående åhörareskaran utöfvar just ingen »stämningsfull» inverkan på ens sinne.

Plötsligt lägger sig sorlet och allt blir småningom tyst. Der vid ingången till artistrummet står redan en liten — ja en »ganske lille» — man, försjunken i betraktandet af urtaflan på sin klocka. Ty det är en af de många egenheterna hos den mångomskrifne pianisten och dirigenten att börja presis på minuten. Och publiken, smittad af samma punktlighets-anda, levererar ej heller sin favorit den sedvanliga helsningsapplåden förr än han, stoppande sin kronometer i fickan, tillkännagifver, att klockan är slagen. Och så bestiger han sin tron, höjer spiran och börjar »regera», som det står i sagan. Och det är ett regemente utan like, en orkesterprestation, som knappast låter sig ana, ännu mindre beskrifva. Ty ej blott att den är produkt af den djupaste lärdom och den högsta konstnärliga potens, utan den är på samma gång ett ögonblickets barn, ett omedelbart återgifvande af de känslor som fritt och oberoende inverka på dirigentens uppfattning af konstverket. Och detta, att förena det djupaste musikaliska vetande och virtuosens mångskiftande känsloverld med denna öfvernaturliga kraft, som tager ifrån hvarje orkestermedlem hans sjelfständighet, gör honom så att säga till en del af sitt eget jag, förvandlar hela orkestern till ett enda instrument, som återgifver hvarje den allra minsta af ledarens ögonblickliga ingifvelser — för att ej säga nycker, — det är Hans von Bülows stora hemlighet, det är hvad som gör honom till ett verkligt fenomen bland allt stort nutiden har att uppvisa på den utöfvande konstens område. Att med afseende på orkesterns prestationer tala om »god stämning,» »tadelfri ensemble» m. m. vore långt ifrån på sin plats. Ty hvad den presterar är en följd af denna magnetiska korrespondens, i hvilken den kommer till ledaren så snart han lyftat sin taktpinne, och som kommer enhvar att ovilkorligen, och utan att veta huru eller hvarför, tänka och känna liksom han och det i samma moment.

Att säga hvarför man njuter, hvarför man hör så eller så, eller hvarför man nu först anat sig till denna mångfald af skönhet hos dessa gamla mera än välkända konstverk, skulle knappast löna mödan. Ty det enda svaret blefve — om äfven motvilligt — »Hans von Bülow har så befallt». Och då kryper kritiken hälst undan, harmsen öfver att ej hafva något att säga. Ty åhöraren befinner sig i precis samma undersåtliga förhållande till Bülow, som orkestern. Med säker hand griper han in i konstverkets hemligaste gömmor, framdrager dess dolda skönheter, formar dem med sin orkester och slungar med oemotståndlig kraft skönhetens budskap i åhörarnes sinnen, så att der ej finnes en som ej *känner*, att det är den rena oförfalskade sanningen, som bjudes honom, — men heller ej en, som *vet hvarför* det är så. Och detta gör Bülow-konserterna till något så allenastående bland allt, som nu bjudes af orkestermusik, att de väl förtjenade utmärkas med »rödt kors» i musikhistorien.

Programmet på den första konserten utgjordes af *Ouverture till Wagners »Meistersinger»*, *Brahms pianokonsert B-dur* samt *Beethovens Eroica-symfoni.* Solist för aftonen var ingen mindre än *Eugen d'Albert,* som utförde solot i Brahms symfoniartade, af svårigheter öfvermättade konsert, med sådan lekande lätthet och sådant mästerskap, att han nödgades bissera hela sista satsen. (Inom parentes sagdt, behöfver denna konsert för att göra sig gällande hos publiken — också såväl en sådan solist, som en sådan orkester.) Herr d'Albert tog med denna konsert afsked af Ber-

linerpubliken för denna säsong. Den 20:de anträder han med Sarasate en hela vintern varande tourné genom Förenta Staterna.

Angående de båda orkestersoli (uttrycket tillkommet endast för Bülow-konserterna) behöfver ju intet tilläggas till att de stodo på denna konserts program.

Att applåderna voro lifliga behöfver heller ej omtalas, endast att de ej gingo till ytterligheter. Ty Bülow har visat sig vara man att i så fall bissera en hel symfoni. — Men Gud nåde om applåderna skulla vara otillräckliga! Då uppträder Bülow som »konsert-talare», och ingen rättskaffens Berlinare vill utsätta sig för att af en sådan kapacitet blifva kallad »åsna.» Vare det nog sagdt, att äfven i afseende å applåderna Bülow är sjelfherskare och att han föregår med godt exempel i det han på det ifrigaste alltid applåderar sin trogna orkester.

A. P.

Musikpressen.

På Elkan och Schildknechts förlag har utkommit:

För sång vid piano:

Genser, Alfred 4 sånger: *Vårvisa* (d-fiss), *Vaggvisa* (e-g), *Den sjuttonåriga* (d-fiss) *Fjäriln och rosen* (e-g). Pr. 1,50.

Sjögren, Emil: *Det första mötet*, romans (ess—ass). Pr. 50 öre. *Ro, ro ögonsten*, romans (d-f).

Lund, L. Aug.: *I landskyrkan*, preludier och mindre utgångsstycken för orgel eller orgelharmonium. 2:a häftet. Pr. 1 kr.

På Abr. Lundquists förlag:

För sång med piano:

Genser Alfred: *Mirzalas sånger* ur Herman Sätherbergs dikt »Kalifens äfventyr», tvenne Romanser för Mezzo-sopran: 1. »Stjernorna glimma, natt öfver jorden går» (d-f.), 2. »Hädan han drog, han, som mitt blödande hjerta tog» (e-g). Pr. 1,25.

Mansquartetter:

Genser, Alfred: *10 fyrstämmiga sånger för mansröster*: (1 Norden, 2 »Vackra blåögda barn», 3 »Sjung lekande visa», 4 Vårlängtan, 5 På sjön, 6 Necken, 7 Akta, då är guden nära, 8 Aftonen, 9 Hvar man hit! 10 Jag vet en flicka.) Julius Bagges förlag. Pr. 2 kr.

På musikaliska konstföreningens förlag:

Denna förening har till sina medlemmar i år utdelat följande musikverk, som äfven äro att tillgå i musik- och bokhandeln:

Åkerberg, Erik: *Quintett* för Piano, 2 violiner, Viola och Violoncell.

Andersson, Richard: *Sanat* för Piano.

Anton Rubinsteins nya konsertstycke.

Det af oss förut omtalade, förväntade konsertstycket af den berömde pianisten och komponisten, — hvilket synes tillkommet med anledning af hans förstående jubileum som pianovirtuos och troligen af honom sjelf kommer att spelas på hans afskedskonserter — har nu utkommit hos Bartholf Senff i Leipzig med titel: Konsertstycke för pianoforte med orkesterackompagnement, komponeradt af Anton Rubinstein. Op. 113. Partituret kostar 6 Mark. Piano- och orkesterstämmor 15 Mark. Pianopartiet ensamt 6 Mark. Solopartiet är dessutom förenadt med ett pianoarrangement af orkesterackompagnementet, så att stycket äfven kan spelas på två pianon.

Om denna nya komposition yttrar sig en anmälare i »Signale» sålunda: »På länge har ingen så betydande, genom sitt fängslande innehåll i och för sig anslående, pianokomposition med orkester utgifvits, som detta Rubinsteins konsertstycke. Redan den originela, poetiskt tänkta introduktionen, 'Moderato assai', med sin fängslande korrespondens mellan soloinstrumentet och orkestern, väcker intresse i hög grad, och ej mindre tilldragande är den derpå följande, bredt anlagda gedigna hufvudsatsen 'Con moto', hvilken på ett spännande sätt begynner i orkestern med en till den sig slutande pianokadens och i en coda-artad eftersats, 'Allegro vivace', slutar med en brillant stegring. Af skön effekt är den omedelbart före detta slutallegro inträdande reproduktionen af det helas intagande början. Hvad som hos detta stycke, oafsedt dess framstående musikaliska värde, särskildt må berömmas är det sorgfälligt afvägda förhållandet mellan pianot och orkestern. Åt den sistnämnde har Rubinstein anvisat en obligat rol, men med det finaste konstsinne är dervid undviket allt, som på något sätt kunde göra intrång på verkan af solopartiet: de särskilda faktorerna stå i fullt riktig jemnvigt med hvarandra, alldeles som sig bör i sådana slags skapelser. Inom pianisternas verld skall denna dyrbara gåfva af den geniale tonsättaren helt visst helsas med glädje.»

Det skulle helt säkert också intressera vår musikaliska allmänhet i hög grad, om detta verk kunde utföras vid den konsert, som efter all anledning i denna månad kommer att gifvas på Kgl. operan med anledning af Rubinsteinjubiléet.

Vår nästa musikbilaga

torde kunna tillsändas resp. prenumeranter med nästföljande nummer.

Från Scenen och Konsertsalen.

Kgl. Operan. Okt. 16, 18 Offenbach: *Hoffmans sagor* (Olympia-Antonia-Stella: fru Östberg; en andesyn, Niklas: fru W. Strandberg, frk. Jungstedt; Hoffman, Spalanzani, Lindorff, Andrés, Crespel: hrr Lundmark, Strömberg, Linden, Nilsson, Sellergren). — 17, 20, 22, 25, 30 Donizetti: *Leonora;* — 21, 24. Mozart: *Don Juan.* — 27. Verdi, *Aida* (Amneris, Radames: frk. Wolff, herr Sellman). — 28. Gounod: *Faust.* — 29. Thomas: *Mignon* (Lothario: hr Otto Edberg, 1:a debut; Mignon, Philine, Fredrik: fru Edling, frk. Ek, hr Nilsson). — 31. Auber: *Kronjuvelerna* (Katarina, Diana: frk. Ek, fru Edling; Don Henr. Sandoval, Don Sebastian, Rebolledo, Campo Major: hrr Lnudmark, Linden, Sellergren, Strömberg).

Vasa-teatern. Okt. 15. Dellinger: *Kapten Fracassa* — 17—31. Gené, R: *Sjökadetten,* operett i 3 akter af Zell. (Fanchette-Michel: frökn. Johnsson och Ekström altern.; drottningen, donna Antonia: fru Jensen, frk Magnusson; dom Januario, dom Domingo, Lamberto: hrr Varberg, Örnberg, Klinger).

Musikal. akademien. Okt. 27. *Södermanmatiné,* bitr.: fru H. Heintz, frökn. Esther Sidner, Sigr. Wolff, Am. Riego, Dorph, hrr Lundqvist, Lomberg, Max Strandberg, medlemmar af Filharmoniska sällskapet.

Vetenskaps-akademien. Okt 29. *1:a Kammarmusiksoarén* af hrr Aulin, Sjöberg, Bergström, Carlsson med bitr. af fru Ida Åqvist m. fl. 1. Mozart: D-moll-qvartett, 2. Tschaikowsky: Piano-trio, a moll (à la memoire d'un grand artiste); Mendelssohn: Oktett för 4 violiner, 2 alt-violiner och 2 violoncceller.

Donizettis »Leonora» har under sista hälften af oktober hufvudsakligen beherskat repertoaren och med sin nya rolbesättning väckt publikens intresse. I Hoffmanns sagor, som återupptagits, har fru Östberg åter firat triumfer som Olympia. Andesynen, Antonias moder, har gifvits af fru Strandberg i st. för Edling som vi hört skola framträda i fru Östbergs parti. Såsom Spalanzani har herr Strömberg fått efterträda hr Janzon, som man ej kan undgå att sakna i detta parti. Herr Otto Edberg, hvars goda röst och föredrag nyligen ådrog sig uppmärksamhet å hans med fröken Brander gifna konsert på Vetenskapsakademien, har nu debuterat som Lothario i »Mignon;» rösten lär ej då gjort sig lika väl gällande som i konsertsalen, hvartill väl i någon mån bidrog obekantskapen med scenen. Då den första kammarmusiksoarén inträffade samtidigt med denna debut, kunde vi icke bevista densamma. — »Sjökadetten», som på Vasateatern undanträngde »Kapten Fracassa», har hållit sig länge uppe i publikens gunst. Han har också in duplo friat till densamma i det både fröken Johnson och fröken Ekström innehaft titelpartiet. Den senare tycks ha vunnit vid täflan, emedan hon ensam i denna vecka får uppbära detsamma. Sedan fru Hjortbergs tid ha vi (då vi ställa fröken Anna Petterson utom jemförelsen) knappast sett en lifligare och behagligare operettprimadonna, som endast behöfde större röst för en ännu fullständigare succès. Vid sidan af henne står herr Klinger såsom en ganska god sångare och ak-

tör, kanske endast något för mycket liflig i sina rörelser; fru Jensen uppbär drottningens parti med hållning och smak och herr Varberg, hvars röst bibehållit sig lika väl, som han förstår att begagna dess resurser, har ett mycket lyckadt parti i brasilianaren dom Januario. Äfven herr Örnberg är rolig i den gamle narrens, ceremonimästarens rol, ehuru här, såsom ofta är fallet på småteatrar, rösttillgången ej sträcker sig så långt som till denna operettfigur. Pjesen har en präktig uppsättning, och tager sig på det hela ganska väl ut för att röra sig på en så liten scen. Operetten hör för öfrigt till genrens bättre, liflig pikant och melodisk, utan Offenbachiadens triviala slipprigheter och banala musikfraser.

Södermans-matinèn i Musikaliska akademien i söndags hade församlat en publik som nästan fyllde stora salen, och som efter hvarje nummer med bifallsyttringar hyllade såväl den omtyckkomponistens verk och minne som de utförande. Programmet upptog emellertid endast gamla bekanta saker, af hvilka duetten ur »Hin ondes lärospån», utförd af fröken Riego och hr Strandberg, torde vara minst bekant. För öfrigt sjöng herr Lomberg med kraftig stämma balladen »Kung Heimer och Aslög», fröken Wolf med friskt och anslående föredrag »Killebucken», och »Träet», fru Heintz enkelt och behagligt »Prinsessan», »Synden och döden» samt balladen »Hafsfrun», hvars brillanta, poetiska aekompagnement med mycken smak och talang utfördes af fröken Esther Sidner, som äfven ackompagnerade de nämnda sångerna och »Värfningen», den ofta af herr Lundquist föredragna sångcykeln, som vid detta tillfälle sjöngs med särdeles mjukt och känsligt uttryck, hvilket i hög grad anslog åhörarne och föranledde flera inropningar. Konserten slutades med de bekanta damkörerna »Bryllupsvise» och »Ternernas sang», under kapellm. Halléns anförande och med fröken Dorph vid pianot utförda af en damkör tillhörande Filharmoniska sällskapet. Intressant hade varit att fått höra några af de förr ej gifna Södermanskompositionerna, hvarom denna tidnings Södermansartiklar af A. L. lemnat redogörelse, men tid och andra omständigheter lade troligtvis hinder i vägen för inöfning af några sådana

Första kammarmusiksoarén, tillställd af hrr. Aulin, Carlson, Bergström och Sjöberg, gafs inför ett större auditorium än vanligt, man kan nästan säga för fyld salong, och denna syn gladde säkerligen ieke mindre tillställarne än dem, som till dessa värdefulla musiktillställningars upprätthållande sökt intressera allmänheten för deras frequenterande. Lockande var också programmet, som först upptog Mozarts alltid med ostörd njutning hörda dmoll-quartett, med dess klassiskt rena form och smekande melodier. Quartetten spelades med god ensemble och i allmänhet stiltroget. Tschaikowskys Pianotrio i a-moll, komponerad till minne af hans välgörare och vän Nikolas Rubinstein († 1881), var säkert det nummer, som redan på förhand mest fängslade intresset eller nyfikenheten, då komponisten, utom genom den här hörda quartetten och hans intagande pianostycken, är mindre känd hos oss. Trion har två afdelningar: n:o 1 Pezzo elegiaco (moderato assai), n:o 2 a) Thema con variazione och b) Finale (Allegro risoluto). Tschaikowsky har studerat för Anton Rubinstein och bygger likt denne på klassisk grund med aktning för melodien, som hos honom är utpreglad originel och ädel, men tillika färgad af en nationel egendomlighet. I formen är han mera obunden, och med hänseende till det ifrågavande verket är han ej fri från longörer och stundom tröttande sequenser. Men det hela är fullt af geni och känsla, till harmoni och faktur intressant. Början och slutet utgör en elegisk ram kring minnesteckningen, om hvilken vi ej kunna veta om den möjligen innehåller, med sin vexling af lifliga och sorgsna bilder, några melodiska remiscenser af Nikolas Rubinstein, hans kompositioner äro föga bekanta. Den mellersta satsen, thema med variationer, är en produkt af yppig fantasi och håller genom sina vexlande bilder åhörarnes intresse i spänning. Denna del af trion sätta vi främst. På detta den fria fantasiens verk följde Mendelssohns oktett, ett af dennes ungdomsarbeten, formfulländadt, elegant och äfven spirituelt såsom i det lifliga scherzot-allegrot, som påminner om ouverturen till »Midsommarnattsdrömmen» med dess luftiga elflek. Detta icke just lättspelta verk utfördes med mycket god ensemble af soarégifvarne, biträdda af hrr Kammarmusici Max Strandberg, E. Sundquist, C. Sandquist och F. Sörensen.

I den talangfullt utförda trion hade man nöjet höra pianopartiet utfördt af fru Ida Åquist, hvars mästerskap i ensemblespelet man flere gånger förut fått bevittna.

Från in- och utlandet.

Kgl. Operan. De förut omtalade väntade operanyheterna ha till följd af sjukdoms- och dödsfall ännu icke kunnat framträda och man vet ännu icke när den första af dem går öfver scenen. I Délibes »Lakmé», öfversatt af Ernst Wallmark, kommer titelpartiet att kreeras af den unga debutanten fröken Märtha Petrini, hvars röst mycket berömmes, och öfriga hufvudpartier af hrr Ödmann och Johansson.

Fröken Gina Oselio kommer att såsom gäst uppträda här från och med d. 21 november i åtskilliga operapartier, af hvilka hon kommer att sjunga några på svenska språket.

Sångarfest för musikdirektör Hedenblad kommer att gifvas härstädes med anledning af att han under 15 år stått i spetsen för Upsala studentkårs sångförening. Inkomsten af konserten, som lär ega rum omkring d. 1 December skall odelad tillfalla direktör Hedenblad. Flere sångare, hvilka förut tillhört studentkåren i Upsala, komma att förstärka densamma vid detta tillfälle.

Fröken Anna Petterson har med mycken framgång gästat i Norge på Bergens teater, der hon bl. annat låtit höra sig i »Niniche» och »Sköna Helena».

Tenorsångaren Carl Hagman håller för närvarande på med sin landsortsturné före studieresan till Italien. I Venersborg sjöng han för temligen gles salong; i Jönköping deremot gaf han d. 29 Okt. en mycket besökt kyrkkonsert och dagen derefter »på flercs begäran» en konsert å stadshotellet.

Den svenska damqvartetten, bestående af 8 unga damer under ledning af hr Ludv. Brohman, har någon tid uppehållit sig här och rekryterats med några nya friska röster. Qvartetten företager nu en längre konsertturné i Finland, Ryssland, Österrike och Italien med fördelaktiga engagement.

Den Wiberghska sångqvartetten, bestående af 3 damer och 3 herrar, har flitigt koncerterat i flere af södra Sveriges städer.

En sånglära håller på att utarbetas af vår ansedde sånglärare Fritz Arlberg, som i denna nedlagt sin stora erfarenhet som konstnär och lärare. Bokens titel är: »Försök till en naturlig och förnuftig grundläggning af tonbildningsläran».

Fröken Zulamith Wellander, den värderade sångerskan, som förr tillhört operascenen här och i utlandet, samt under några år härstädes verkat såsom sånglärarinna, har efter sommarferierna åter börjat sin undervisning, såsom en annons i dagens nummer visar.

Filharmoniska sällskapets 1:a konsert eger rum d. 5 Nov. i musikal. akademien och upptager endast körer à capella men eger dock ett lockande program, som bl. a. upptager Massenets »Narcissus» och en Madrigal af Orlando Lasso, som flerestädes i utlandet blifvit ett omtyckt koncertnummer.

Göteborg. Pianisten fru *Anna Hallén*, som återkommit till Göteborg, gaf d. 19 Oktober en talrikt besökt konsert i Handelsinstitutets festsal, hvarvid hon väckte mycket bifall för den stora tekniska färdighet, den behagliga ton och den smak i uppfattningen, som der förut gjort henne bekant och värderad. Hon spelade bl. a. pianopartiet i Griegs sonat op. 8, Listzs »Campanella» och konsertvals af Moszkowsky ur op. 17. Violinpartiet sköttes väl af hr Carl Bred-

berg, som äfven väckte bifall med Sarasates »Zigeunerweisen».

Fru Hallén lär ha för afsigt att tillbringa vintern i Göteborg för att gifva pianolektioner, om hon der erhåller tillräckligt antal elever.

Lund har i höst lyckliggjorts med åtskiliga konserter. Så har Conrad Behrens, åtföljd af Dirk Haagmans och hr Carl Behrens, konserterat härstädes, Anna Petterson med sällskap har äfven här låtit höra sig, och d. 19 Okt. gaf Gina Oselio konsert med biträde af fröken Elfrida Andrée från Göteborg, hvilkan utförde så väl ackompagnement som solosaker för piano, deribland första satsen ur sin pianosonat.

Köpenhamn. Den af hr Henr. Hennings utgifna musiktidningen »*Reform*» har upphört men kommer att fortsättas som »Revue for Theater og Musik», hvilken utkommer i bokform med tvångsfria häften redigerad af musikkritikern i »Politiken», hr Charles Kjerulf.

Helsingfors. Finska operasällskapet på Arkadiateatarn har förlorat sin primadonna, fru Engdahl, som den sista September lemnade teatern. Denna har i ersättning fått fröken Alma Fohström och hennes syster Elin Fohström, som lär i likhet med den förstnämnda vara i besittning af så väl utmärkt röst som högst fördelaktigt yttre. Hennes debutrol var Margareta i »Faust».

Paris. Ambroise Thomas har återkommit till Paris och är flitigt sysselsatt med fullbordandet af sin nya opera »Circe» för Opéra comique.

— Den af Saint-Saëns för länge sedan komponerade operan »Ascanio» kommer detta spelår att upptagas på Stora operan. Texten är af Paul Meurice Gallot.

Charles Gounod väntas till Petersburg och Moskva för att der sjelf dirigera e't par konserter, vid hvilka bl. a. hans stora oratorium »Lifvet och döden» kommer att utföras.

Dödsfall.

Janzon, Per Adolf, operasångare vid kgl. operan i Stockholm, f. d. 4 nov. 1844, † d. 20 okt. (se nekrologen sid. 130).

Métra, Jules Louis Olivier, bekant fransk danskompositör och orkesterdirigent, f. d. 9 juni 1830 i Rheims, † i Paris i slutet af oktober. Han inträdde 1849 i Paris' konservatorium och erhöll 1854 pris i harmoniklassen men afslutade ej sina studier utan blef kapellmästare vid Théâtre Beaumarchais. Efter att ha verkat som dirigent i åtskilliga ballokaler i Paris och Brüssel, blef han anställd som anförare vid balerna på Stora operan i Paris, der han 1879 fick upp en större ballett, »Yedda». 1872—77 var han kapellmästare vid Folies-Bergère, för hvilken scen han skrifvit en mängd operetter och divertissement. 1858 utgaf han sin stora vals »Le tour de monde», som följdes af ett större antal danskompositioner af alla slag, hvilka snart gjorde honom populär.

Puget, Loïsa, bekant fransk tonsättarinna, † i slutet af oktober i Pau 77 år. Många af hennes melodier sjungas ännu, om än tonsättarinnan är okänd eller glömd. Sådana finnas t. ex. i »Den ondes besegrare» m. fl. äldre folkstycken. Af hennes kompositioner äro de ryktbaraste: »Vive la patrie!», »Ave Maria», »Soleil de ma Bretagne», »Prière de ma mère» och »A la grace de Dieu». Texten till hennes sånger författade hennes man, Gustave Lemoine, bekant dramatisk författare (till bl. a. »Slottet Castro»), hvilken dog för några år sedan.

PIANOLEKTIONER

Elementarundervisning i Pianospelning

efter en metod, som leder till grundlig kunskap och snabba framsteg, äfvensom **undervisning åt mera försigkomna** till bibringande af god utbildning i teknisk färdighet och smakfullt föredrag, meddelar undertecknad till moderat pris. 2 nybörjare få förena sig om en timme. Anmälning af elever kan bäst ske kl. 1—3 e. m. ***Olofsgatan 1*** (Hötorget 6) 1 tr. upp öfver gården.

Frans J. Huss.

Pianomagasin.

Flyglar, Pianinos, Tafflar och **Orglar** från in- och utländska utmärkta Fabriker **till de billigaste** priser. För instrumentens bestånd ansvaras.

Äldre Pianos tagas i utbyte.

OBS. Ständigt lager af **Flyglar** från Blüthner och **Pianinos** från G. Schwechtens berömda fabriker.

Gust. Petterson & Komp.

38 Regeringsgatan 38.

Flyglar, Tafflar och **Pianinos** från **J. G. Malmsjö.**

Zulamith Wellanders

sångskola är åter öppnad. Anmälningar emottagas 10—12 f. m., 4—6 e. m. **Ad: Fr: Kyrkogata 9 A. III.** Såväl Herrar, som Damer erhålla undervisning.

Sånglektioner

En elev af M:me Désirée Artôt meddelar undervisning. Reference: Herr **Isidor Dannström**, Sturegatan 36 (kl. 10 — 12).

Oscar Lejdström,

Sånglärare.

Kongl. Myntet.

Obs. Mycket billigt annonspris i Svensk Musiktidning — **10 öre petitrad** — (rabatt vid förnyelse.)

RUD. IBACH SOHN,

Kgl. Preussisk Hofpianofortefabrik.

Barmen, Neuerweg 40. (Grundad 1794).

Flyglar och Pianinos

hvarje storlek och utstyrsel. Hålla utmärkt stämning. Solidaste konstruktion, ädel, stor sympatisk ton. Absolut garanti. Kataloger etc. gratis och franco.

Undertecknad gifver från och med 1:sta Oktober, fortfarande lektioner i **Sång, Dramatik, Plastik** och **Rolers inöfning** om anmälan sker Onsdagar och Lördagar kl. mellan en qvart efter 10 till 11 f. m.

Sturegatan 24, 4 tr.

Signe Hebbe.

Sånglektioner

erhållas, goda och billiga, af van sånglärare. Närmare upplyses å Svensk Musiktidnings byrå Olofsgatan 1.

Eleganta Permar till Svensk Musiktidning säljas till 2 kr. hos *P. Herzog*, Malmskilnadsgatan 54.

INNEHÅLL: Adolf Henselt (med porträtt). — † Pelle Janzon — Pianot (forts.) — Följetong: Tichatscheks första kärlek af E Vacano. — Bülowkonserter i Berlin, I. af A. P. — Musikpressen. — Anton Rubinsteins nya konsertstycke. — Vår nästa musikbilaga. — Från scenen och konsertsalen. — Från In- och utlandet. — Dödsfall. — Annonser

STOCKHOLM, O. L. SVANBÄCKS BOKTRYCKERI-AKTIEBOLAG 1889.